

Planer – egzamin ósmoklasisty

*Twoja pomoc w przygotowaniu do egzaminu
ósmoklasisty z języka polskiego*

Tomasz Zygmunt
zygmunt.xce.pl

Wstęp

Przed Tobą wyzwanie, które z odpowiednim planem i zaangażowaniem stanie się Twoim sukcesem. Planer powinien pomóc Ci uporządkować naukę i poczuć się pewniej na egzaminie.

Znajdziesz tu zagadnienia, miejsce na notatki, oraz harmonogram nauki.

Jest to Twoje narzędzie do efektywnej nauki. Pomoże Ci on w systematycznym powtarzaniu materiału, śledzeniu postępów i osiągnięciu jak najlepszego wyniku.

© Copyright by Tomasz Zygmunt, 2025. Zdjęcia: Pixabay.

Uwaga! Całość oraz żadna część tego pliku nie może być w jakiejkolwiek formie publikowana oraz sprzedawana bez wcześniejszej pisemnej zgody autora, pod groźbą odpowiedzialności karnej.

Lista lektur obowiązkujących na egzaminie

Klasy IV–VI - pozycje książkowe poznawane w całości

- 1) Jan Brzechwa, *Akademia Pana Kleksa*
- 2) Janusz Christa, *Kajko i Kokosz. Szkoła latania* (komiks)
- 3) Clive Staples Lewis, *Opowieści z Narnii. Lew, czarownica i stara szafa*
- 4) Ferenc Molnár, *Chłopcy z Placu Broni*
- 5) John Ronald Reuel Tolkien, *Hobbit, czyli tam i z powrotem*.

W roku szkolnym 2024/2025 i 2025/2026 zadania w części I arkusza, które będą dotyczyły lektur obowiązkowych dla klas IV–VI, będą odnosić się wyłącznie do fragmentu lektury zamieszczonego w arkuszu egzaminacyjnym, nie będą sprawdzały znajomości treści lub problematyki całej lektury obowiązkowej.

Klasy VII i VIII - pozycje książkowe poznawane w całości

- 1) Charles Dickens, *Opowieść wigilijna*
- 2) Aleksander Fredro, *Zemsta*
- 3) Aleksander Kamiński, *Kamienie na szaniec*
- 4) Adam Mickiewicz, *Dziady* część II
- 5) Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Księżę*
- 6) Juliusz Słowacki, *Balladyna*.

Krótkie utwory literackie poznawane w całości, utwory literackie poznawane we fragmentach i utwory poetyckie

- 1) Jan Kochanowski, wybór fraszek, wybrana pieśń, treny VII i VIII
- 2) Adam Mickiewicz, *Reduta Orzona, Świtezianka, Pan Tadeusz* (księgi: I, II, IV, X, XI, XII)
- 3) Sławomir Mrożek, *Artysta*
- 4) Henryk Sienkiewicz, *Latarnik, Quo vadis* (fragmenty)
- 5) Stefan Żeromski, *Szyfrowe prace* (fragmenty)

Inne utwory literackie, do których uczeń może odwołać się w wypracowaniu

Klasy IV–VI

Krótkie utwory literackie poznawane w całości, utwory literackie poznawane we fragmentach i utwory poetyckie, których znajomość nie będzie sprawdzana na egzaminie ósmoklasisty

- 1) René Goscinny, Jean-Jacques Sempé, *Mikołajek* (wybór opowiadań)
- 2) Ignacy Krasicki, wybrane bajki
- 3) Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz* (wybrane fragmenty, inne niż księgi: I, II, IV, X, XI, XII)
- 4) Józef Wybicki, *Mazurek Dąbrowskiego*
- 5) wybrane mity greckie, w tym mit o powstaniu świata oraz mity o Prometeuszu, o Syzyfie, o Demeter i Korze, o Dedalu i Ikarze, o Heraklesie, o Tezeuszu i Ariadnie
- 6) Biblia: stworzenie świata i człowieka oraz wybrane przypowieści ewangeliczne, w tym o talentach, o miłosiernym Samarytaninie
- 7) wybrane podania i legendy polskie
- 8) wybrane baśnie polskie i europejskie.

Utwory literackie wykreślone w podstawie programowej z 2024 r., do których uczeń może odwołać się w wypracowaniu w latach 2025–2028, Klasy IV–VI

- 1) Charles Perrault, *Kopciuszek*
- 2) Adam Mickiewicz, *Powrót taty, Pani Twardowska*
- 3) Bolesław Prus, *Katarynka*
- 4) Aleksander Puszkina, *Bajka o rybaku i rybce*
- 5) Henryk Sienkiewicz, *W pustyni i w puszczy*
- 6) Juliusz Słowacki, *W pamiętniku Zofii Bobrówny*
- 7) legendy polskie: o Lechu, o Piaście, o Kraku i Wandzie
- 8) mit o Orfeuszu i Eurydyce
- 9) przypowieści: o siewcy, o pannach roztropnych.

Egzamin i arkusz

Informacje o egzaminie

Egzamin ósmoklasisty z języka polskiego ma na celu sprawdzenie, w jakim stopniu uczeń opanował umiejętności czytania, analizowania i interpretowania tekstów literackich i nieliterackich, a także tworzenia własnych wypowiedzi pisemnych.

Egzamin jest obowiązkowy a jego wyniki są brane pod uwagę podczas ubiegania się o przyjęcie do szkoły ponadpodstawowej.

Arkusz zawiera około 20 zadań.

Za rozwiązanie wszystkich zadań można otrzymać 45 punktów.

Oprócz zadań zamkniętych i otwartych arkusz zawiera zadanie polegające na napisaniu własnego tekstu: krótszego i dłuższego.

W zadaniach sprawdzana jest znajomość lektur obowiązkowych.

Arkusz egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego składa się z dwóch głównych części:

Czytanie ze zrozumieniem: sprawdza umiejętność analizy i interpretacji tekstów literackich oraz nieliterackich.

Tworzenie wypowiedzi pisemnej: uczniowie mają za zadanie napisać wypracowanie na jeden z podanych tematów.

Oceniane są umiejętności takie jak: kompozycja tekstu, argumentacja, poprawność językowa, ortografia, interpunkcja.

Wymagane jest napisanie dłuższego tekstu: rozprawki, przemówienia lub opowiadania.

Wypowiedź powinna zawierać co najmniej 200 słów. Jeśli praca ma mniej niż 180 słów, egzaminator nie przyzna punktów w części kategorii.

1. Rzeczownik

Odmierna część mowy, odpowiada na pytanie *kto? co?* Odmienia się przez przypadki i liczby. Nie odmienia się przez rodzaj.

Rzeczownik nazywa:

- przedmioty (np. stół, książka)
- osoby (np. nauczyciel, dziecko)
- zwierzęta (np. pies, kot)
- rośliny (np. drzewo, kwiat)
- miejsca (np. miasto, park)
- zjawiska (np. deszcz, wiatr)
- pojęcia abstrakcyjne (np. miłość, radość)

W zdaniu rzeczownik najczęściej pełni funkcję **podmiotu**, ale może również występować jako dopełnienie, okolicznik, przydawka lub orzecznik.

Podział Rzeczowników:

- **konkretne:** przedmioty, osoby, zwierzęta i zjawiska, które można postrzegać zmysłami (np. dom, kot, burza).
- **abstrakcyjne:** pojęcia, cechy, stany i czynności, które nie są postrzegane zmysłami (np. miłość, radość, myślenie).
- **własne:** konkretne osoby, miejsca lub obiekty i piszemy je wielką literą (np. Jan, Warszawa, Wisła).
- **pospolite:** ogólne kategorie przedmiotów, osób, zwierząt itp. (np. pies, miasto, książka).

Do zapamiętania!

Odmienia się przez przypadki i liczby.

W zdaniu najczęściej pełni funkcję podmiotu.

Niektóre rzeczowniki nie posiadają liczby mnogiej (np. szlachta, zdrowie, młodzież)

Niektóre rzeczowniki nie posiadają liczby pojedynczej (np. drzwi, skrzypce, plecy, spodnie, wakacje)

Zalecane ćwiczenia:

- 1) Określ formę gramatyczną (przypadek, liczba, rodzaj) rzeczowników w zdaniu *Antek pomaga ofiarom wypadku*
- 2) Odmień przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej wyraz *liceum*

Moje notatki

.....

.....

.....

.....

.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ1.

Rzeczownik

Odmierna część mowy, odpowiada na pytanie *kto? co?* Odmienia się przez przypadki i liczby. Nie odmienia się przez rodzaj.

Rzeczownik nazywa:

- przedmioty (np. stół, książka)
- osoby (np. nauczyciel, dziecko)
- zwierzęta (np. pies, kot)
- rośliny (np. drzewo, kwiat)
- miejsca (np. miasto, park)
- zjawiska (np. deszcz, wiatr)
- pojęcia abstrakcyjne (np. miłość, radość)

W zdaniu rzeczownik najczęściej pełni funkcję **podmiotu**, ale może również występować jako dopełnienie, okolicznik, przydawka lub orzecznik.

Podział rzeczowników:

- **konkretne:** przedmioty, osoby, zwierzęta i zjawiska, które można postrzegać zmysłami (np. dom, kot, burza).
- **abstrakcyjne:** pojęcia, cechy, stany i czynności, które nie są postrzegane zmysłami (np. miłość, radość, myślenie).
- **własne:** konkretne osoby, miejsca lub obiekty i piszemy je wielką literą (np. Jan, Warszawa, Wisła).
- **pospolite:** ogólne kategorie przedmiotów, osób, zwierząt itp. (np. pies, miasto, książka).

Do zapamiętania!

Odmienia się przez przypadki i liczby.

W zdaniu najczęściej pełni funkcję podmiotu.

Niektóre rzeczowniki nie posiadają liczby mnogiej (np. szlachta, zdrowie, młodzież)

Niektóre rzeczowniki nie posiadają liczby pojedynczej (np. drzwi, skrzypce, plecy, spodnie, wakacje)

Zalecane ćwiczenia:

- 1) Określ formę gramatyczną (przypadek, liczba, rodzaj) rzeczowników w zdaniu
Antek pomaga ofiarom wypadku
- 2) Odmień przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej wyraz *liceum*

Moje notatki

.....

.....

.....

.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

2. Czasownik

Odmierna część mowy, odpowiada na pytanie *co robi? Co się z kimś czymś dzieje?* Odmienia się przez osoby, liczby, czasy, rodzaje, tryby. Czasowniki mogą być dokonane (czynność skończona) i niedokonane (czynność nieskończona). Czasownik może być w stronie czynnej lub stronie biernej.

Czasownik wyraża czynności, stany lub procesy.

Formy czasownika:

- **osobowe:** odmieniają się przez osoby, liczby, rodzaje i czasy.
- **niesobowe:** bezokolicznik (np. iść), formy zakończone na -no, -to (np. zrobiono), imiesłowy (przymiotnikowe i przysłówkowe).

Funkcja w zdaniu:

- najczęściej pełni funkcję **orzeczenia**.

Czas: teraźniejszy, przeszły, przyszły

Tryb: oznajmujący, rozkazujący, przypuszczający

Do zapamiętania!

Odmienia się przez osoby, liczby, czasy, rodzaje, tryby.

W zdaniu najczęściej pełni funkcję orzeczenia.

Niesobowe formy czasownika to:

- bezokoliczniki
- formy zakończone na -no, -to
- imiesłowy przymiotnikowe
- imiesłowy przysłówkowe

Zalecane ćwiczenia:

- 1) Określ formę gramatyczną (czas, osoba, liczba, rodzaj, tryb): *kupił, wzięliby, zrobiłem, zdam, kup*
- 2) Które imiesłowy są odmienne?
- 3) Od czasownika *zakupić* utwórz imiesłowy.

Moje notatki

.....

.....

.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

3. Przymiotnik i przysłówek

Przymiotnik - odmieniana część mowy, odmienia się przez przypadki, liczby, rodzaje.

Przysłówek – nieodmienna część mowy.

Przymiotniki i przysłówki mogą być stopniowane (ale nie wszystkie).

Przymiotnik

Przymiotnik opisuje rzeczownik, odpowiada na pytania: *jaki?, jaka?, jakie?, czyj?, czyja?, czyje?, który?, która?, które?* Określa cechy przedmiotów, osób, zjawisk.

Odmiana:

Przymiotniki odmieniają się przez przypadki, liczby i rodzaje, dostosowując się do rzeczownika, który opisują.

Stopniowanie przymiotników, przymiotniki posiadają stopień równy, wyższy i najwyższy.

W zdaniu zwykle jest **przydawką**.

Przysłówek

Przysłówek opisuje czasownik, przymiotnik lub inny przysłówek, odpowiadając na pytania: *jak?, gdzie?, kiedy?, dlaczego?, po co?*

Określa sposób, miejsce, czas, przyczynę lub cel czynności.

Przysłówki pochodzące od przymiotników, które odpowiadają na pytanie "jak?" podlegają stopniowaniu (podobnie jak przymiotniki).

W zdaniu zwykle pełni funkcję **okolicznika**.

Do zapamiętania!

Przymiotnik to odmieniana część mowy. Odmienia się przez przypadki, liczby i rodzaje.

Przysłówek nie odmienia się.

Przymiotnik w zdaniu jest przydawką. Przysłówek w zdaniu jest okolicznikiem.

Przymiotniki i przysłówki mogą się stopniować: stopień równy, wyższy i najwyższy

Zalecane ćwiczenia:

- 1) Określ formę gramatyczną (przypadek, liczba rodzaj): *czzerwony, ojcowski, małe*
- 2) Które przymiotnik się stopniują?
- 3) Podaj stopień wyższy od przysłówka *zielono*.

Moje notatki

.....

.....

.....

.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

4. Liczebnik i zaimek

Liczebnik - odmieniana część mowy, określająca liczbę lub kolejność. Odpowiada na pytanie *ile?* *który z kolei?* Odmienia się przez przypadki, rodzaje, liczby (niektóre liczebniki)
Zaimek - część mowy, która zastępuje inne części mowy (rzeczownik, przymiotnik, przysłówek lub liczebnik). Odmienia się zgodnie z częścią mowy, którą zastępuje.

Rodzaje liczebników:

Główne – odpowiadają na pytanie „ile?” i oznaczają konkretną liczbę, np. jeden, dwa, pięć, sto.

Porządkowe – odpowiadają na pytanie „który z kolei?” i oznaczają kolejność, np. pierwszy, drugi, piąty, setny.

Zbiorowe – oznaczają grupy obiektów, np. dwoje, troje, pięcioro.

Ułamkowe – oznaczają części całości, np. pół, jedna trzecia, dwie piąte.

Rodzaje zaimków:

Zaimki rzeczowne: zastępują rzeczowniki, np. ja, ty, on, ona, ono, my, wy, oni, one, ktoś, nikt, coś, nic. Dzieli się na osobowe (ja, ty, on...) i nieosobowe (ktoś, nikt, coś...).

Zaimki przymiotne: zastępują przymiotniki, np. mój, twój, jego, jej, nasz, wasz, tamten, ten, który, jaki.

Zaimki liczebne: zastępują liczebniki, np. tyle, ile, kilka.

Zaimki przysłowne: zastępują przysłówki, np. tam, tu, wtedy, tak, jak.

Do zapamiętania!

Pisownia dat: 12.01.2025, 12 I 2025, 12 stycznia 2025 (12 styczeń to BŁĄD)
Zwróć uwagę, kiedy stawiamy kropki.

Po liczebniku porządkowym pisany cyfrą stawiamy kropkę:
1 zawodnik – jeden zawodnik
1. zawodnik – pierwszy zawodnik

Zaimki mogą mieć formę dłuższą i krótszą (np. *tobie*, *ci*). Na początku zdania używamy formy dłuższej.

Zalecane ćwiczenia:

- 1) Sprawdź w Internecie, która forma jest poprawna: *obaj* czy *obydwaj*?
- 2) Sprawdź w Internecie, która forma jest poprawna: *tą książkę* i *tę książkę*?

Moje notatki

.....

.....

.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

5. Przyimek, spójnik, wykrzyknik, partykuła

Wszystkie te części mowy są nieodmienne.

Przyimek - łączy się z rzeczownikami, zaimkami lub liczebnikami, tworząc wyrażenia przyimkowe. Wskazuje na relacje przestrzenne, czasowe.

Przykłady: *w, na, pod, nad, do, z, przez, od, za, koło, obok, u, dla, bez, mimo.*

Podział:

Proste (np. *w, z, na, pod*).

Złożone (np. *spod, poprzez, znad*).

Spójnik - łączy wyrazy, wyrażenia lub zdania.

Przykłady: *i, oraz, a, ale, lecz, więc, że, aby, bo, ponieważ, dlatego, czyli, albo.*

Wykrzyknik - wyraża emocje, uczucia lub naśladuje dźwięki.

Przykłady: *ach, och, hej, oj, brr, au, fuj, halo, hop, wow.*

Partykuła - modyfikuje znaczenie wyrazów lub zdań.

Przykłady: *nie, czy, no, by, aby, tylko, nawet, właśnie, przecież, chyba, niech.*

Funkcje:

wzmacniająca (np. *nawet, tylko*), pytająca (np. *czy*), przecząca (np. *nie*), rozkazująca .

Do zapamiętania!

Przyimek określa relacje między wyrazami.

Spójnik łączy wyrazy i zdania.

Wykrzyknik wyraża emocje.

Partykuła modyfikuje znaczenie.

Zalecane ćwiczenia:

1) Zapisz tytuł lektury, w której występuje spójnik i przyimek.

Moje notatki

.....

.....

.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

6. Zaproszenie, ogłoszenie

Krótkie formy wypowiedzi. Jedna z nich pojawia się w arkuszu egzaminacyjnym.

Zaproszenie - krótka forma pisemna lub ustna, której celem jest poinformowanie adresata o planowanym wydarzeniu i zachęcenie go do wzięcia w nim udziału.

Elementy zaproszenia:

- **Nadawca:** Kto zaprasza.
- **Adresat:** Kogo zapraszamy.
- **Okazja:** Na co zapraszamy.
- **Data i godzina:** Kiedy odbędzie się wydarzenie.
- **Miejsce:** Gdzie odbędzie się wydarzenie.
- **Formuła grzecznościowa:** np. „Serdecznie zapraszam”, „Z przyjemnością zapraszamy”.

Do zapamiętania!

Przykładowe zwroty zapraszania:

„Serdecznie zapraszam...”
 „Z przyjemnością zapraszamy...”
 „Mamy zaszczyt zaprosić...”
 „Uprzejmie zapraszamy...”
 „Zapraszamy na...”

Ogłoszenie - krótka forma pisemna lub ustna, której celem jest przekazanie informacji o czymś ważnym lub interesującym dla odbiorców.

Ogłoszenia mogą dotyczyć różnych spraw, np. sprzedaży, kupna, zgubienia, znalezienia, wydarzeń, ofert pracy.

Elementy ogłoszenia:

- **Nagłówek**
- **Treść:** jasne przedstawienie informacji, np. opis przedmiotu, datę i miejsce wydarzenia, warunki oferty.
- **Dane kontaktowe:** telefon, e-mail.

Zalecane ćwiczenia:

- 1) Napisz zaproszenie w imieniu samorządu szkolnego na szkolny koncert świąteczny. Zachęć do uczestnictwa w tym wydarzeniu, używając dwóch argumentów.
- 2) Napisz ogłoszenie o kursie programowania. Zachęć do zapisania się na kurs, używając dwóch argumentów.

Moje notatki

.....

.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

7. Dedykacja, życzenia

Krótkie formy wypowiedzi, które także mogą pojawić się w arkusz egzaminacyjnym.

Przyimek - łączy się z rzeczownikami, zaimkami lub liczebnikami, tworząc wyrażenia przyimkowe. Wskazuje na relacje przestrzenne, czasowe.

Przykłady: *w, na, pod, nad, do, z, przez, od, za, koło, obok, u, dla, bez, mimo.*

Podział:

Proste (np. *w, z, na, pod*).

Złożone (np. *spod, poprzez, znad*).

Spójnik - łączy wyrazy, wyrażenia lub zdania.

Przykłady: *i, oraz, a, ale, lecz, więc, że, aby, bo, ponieważ, dlatego, czyli, albo.*

Wykrzyknik - wyraża emocje, uczucia lub naśladuje dźwięki.

Przykłady: *ach, och, hej, oj, brr, au, fuj, halo, hop, wow.*

Partykuła - modyfikuje znaczenie wyrazów lub zdań.

Przykłady: *nie, czy, no, by, aby, tylko, nawet, właśnie, przecież, chyba, niech.*

Funkcje:

wzmacniająca (np. *nawet, tylko*), pytająca (np. *czy*), przecząca (np. *nie*), rozkazująca .

Moje notatki

.....

.....

.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

Do zapamiętania!

Przyimek określa relacje między wyrazami.

Spójnik łączy wyrazy i zdania.

Wykrzyknik wyraża emocje.

Partykuła modyfikuje znaczenie.

Zalecane ćwiczenia:

1) Zapisz tytuł lektury, w której występuje spójnik i przyimek.

8. Podmiot

Główna część zdania. Razem z orzeczeniem tworzy związek główny w zdaniu.

Podmiot oznacza wykonawcę czynności, obiekt lub proces podlegający czynności wyrażonej przez orzeczenie.

Rodzaje podmiotu:

Podmiot gramatyczny: wyrażony rzeczownikiem lub zaimkiem w mianowniku, np. Ania odrabia lekcję.

Podmiot logiczny: występuje w zdaniach, w których jest mowa o nadmiarze, braku lub nieobecności czegoś. Wyrażony rzeczownikiem lub inną odmienną częścią mowy w dopełniaczu, np. Nie ma psa.

Podmiot szeregowy: wyrażony kilkoma rzeczownikami lub zaimkami w mianowniku, połączonymi spójnikiem, np. Zosia i Hania poszły do szkoły.

Podmiot domyślny: nie jest bezpośrednio wyrażony w zdaniu, ale wynika z kontekstu, np. Poszła na spacer (w domyśle ona).

Podmiot towarzyszący: składa się z dwóch rzeczowników połączonych przyimkiem "z", np. Kasia z Mileną robiły gazetkę.

Zdania bezpodmiotowe: istnieją zdania, które nie zawierają podmiotu. Zazwyczaj zawierają orzeczenia wyrażone formami nieosobowymi czasowników zakończonymi na -no, -to lub wyrazami takimi jak uprasza się, zanosz się, mówi się. Np. Ogłoszono alarm .

Do zapamiętania!

Jak znaleźć podmiot w zdaniu:

Odnajdź orzeczenie.

Zadaj pytanie: kto? co?

Zalecane ćwiczenia:

1) Podkreśl podmioty w zdaniach:

Michał kupił samochód.

Nie ma prądu.

Jestem bardzo zmęczony.

Moje notatki

.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

9. Orzeczenie

Nadrzędna część zdania, która informuje o czynności, stanie lub procesie, w którym znajduje się podmiot. Jest to najważniejszy element zdania, bez którego zdanie nie może istnieć.

- **Orzeczenie czasownikowe:**
Wyrażone osobową formą czasownika.
Ania czyta książkę.
- **Orzeczenie imienne:**
Składa się z łącznika (osobowa forma czasownika „być”, „zostać”, „stać się”) i orzecznika (rzeczownik, przymiotnik, zaimek, liczebnik, przysłówki).
*Książka **jest** ciekawa.*

Funkcje orzeczenia:

- Określa czynność, stan lub proces podmiotu.
- Wraz z podmiotem tworzy związek główny zdania.
- Decyduje o tym, czy wypowiedzenie jest zdaniem.

Przykłady: *Słońce świeci.* (orzeczenie czasownikowe), *Ten obraz **jest** piękny.* (orzeczenie imienne)

Moje notatki

.....
.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

Do zapamiętania!

Jak znaleźć orzeczenie w zdaniu:

Zadaj pytania: co robi? co się z nim dzieje?
w jakim jest stanie?
Odpowiedź na te pytania to orzeczenie.

Zalecane ćwiczenia:

1) Podkreśl orzeczenia w zdaniach:

Michał kupił samochód.

Nie ma prądu.

Jestem bardzo zmęczony.

10. Przydawka, dopełnienie, okolicznik

Pozostałe części zdania.

Przydawka określa rzeczownik.

- **przymiotnikowa:** *piękny kwiat*
- **rzeczownikowa:** *kielich wina*
- **przymiowa:** *list od przyjaciela*

Dopełnienie określa orzeczenie, uzupełniając jej znaczenie. Odpowiada na pytania przypadków zależnych (od dopełniacza do miejscownika).

Dopełnienia mogą występować w różnych formach, takich jak rzeczownik, zaimek czy wyrażenie przymiowe

Okoliczniki to część zdania, która pełni funkcję określającą inne okoliczności wykonania czynności przez orzeczenie:

- **miejsca:** gdzie? skąd? dokąd?
- **czasu:** kiedy? od kiedy? jak długo?
- **sposobu:** jak? w jaki sposób?
- **przyczyny:** dlaczego?
- **celu:** po co? w jakim celu?
- **warunku:** pod jakim warunkiem?
- **przywzwoleń:** mimo czego?

Do zapamiętania!

Pełnią rolę określającą, precyzującą lub uzupełniającą informacje o wyrazie, z którymi są związane.

Zalecane ćwiczenia:

1) Nazwij części zdania:
Niebieski samochód wczoraj zaparkował na podziemnym parkingu

Moje notatki

.....
.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

11. Wypowiedzenia, zdania, równoważniki zdania

- **Wypowiedzenie:** dowolna wypowiedź, która wyraża pewną myśl. Może to być pojedyncze słowo, grupa słów lub zdanie.

Przykłady: "Dzień dobry.", "Pada deszcz.", "Czy pójdziesz ze mną?"

- **Zdanie:** rodzaj wypowiedzenia, które zawiera orzeczenie, czyli czasownik w formie osobowej.

Przykłady: "Mama gotuje obiad.", "Pies szczeka.", "On czyta książkę."

- **Równoważnik zdania:** wypowiedzenie, które nie zawiera orzeczenia, ale wyraża pełną myśl.

Zamiast orzeczenia może zawierać na przykład bezokolicznik, imiesłów przysłówkowy lub rzeczownik. Równoważnik zdania można przekształcić w zdanie, dodając orzeczenie.

Przykłady: "Cisza!", "Wyjazd o 10:00.", "Spacer po parku." . . "

Do zapamiętania!

Zdanie jest szczególnym rodzajem wypowiedzenia, a równoważnik zdania to wypowiedzenie, które nie spełnia kryteriów zdania ze względu na brak orzeczenia.

Zalecane ćwiczenia:

1) Przekształć równoważniki podane na tej stronie na zdania.

Moje notatki

.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

12. Zdanie pojedyncze i zdanie złożone

Zdania dzielimy w zależności od tego, ile mają orzeczeń.

Zdanie pojedyncze

- Zdanie pojedyncze to wypowiedzenie, które zawiera tylko jedno orzeczenie.
- Składa się z podmiotu i orzeczenia, a także może zawierać określenia.
- **Przykłady:**
 - Pies szczeka.
 - Dzieci bawią się w parku.
 - Słońce świeci jasno.

Zdanie złożone

- Zdanie złożone to wypowiedzenie, które zawiera co najmniej dwa orzeczenia.
- Składa się z dwóch lub więcej zdań składowych, które są połączone za pomocą spójników, zaimków względnych lub bezspójnikowo.

Do zapamiętania!

Zdania dzielimy na:

pojedyncze – ma jedno orzeczenie

złożone – mają dwa lub więcej orzeczeń.

Zalecane ćwiczenia:

1) Ułóż 5 zdań złożonych, opisujących Twój wczorajszy dzień.

Moje notatki

.....
.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

13. Zdanie współrzędnie złożone

Zdania współrzędnie złożone:

- **Zdania łączne:** czynności lub stany, które zachodzą jednocześnie lub następują po sobie. Spójniki: i, oraz, a, także. Przykład: „Poszedłem do sklepu i kupiłem chleb”.
- **Zdania rozłączne:** czynności lub stany, które wzajemnie się wykluczają. Spójniki: lub, albo, bądź. Przykład: „Pójdiesz do kina, albo zostaniesz w domu”.
- **Zdania przeciwstawne:** czynności lub stany, które są ze sobą sprzeczne. Spójniki: ale, lecz, jednak, a, natomiast. Przykład: „Chciałem iść na spacer, ale padał deszcz”.
- **Zdania wynikowe:** związek przyczynowo-skutkowy między czynnościami lub stanami. Spójniki: więc, zatem, dlatego. Przykład: „Jestem zmęczony, więc idę spać”.

Do zapamiętania!

W zdaniach złożonych współrzędnie zdania składowe są równorzędne pod względem składniowym i znaczeniowym.

Przykłady: Pada deszcz, a wiatr wieje.
Zrobiłem zakupy, ale zapomniałem o chlebie.

Zalecane ćwiczenia:

1) Utwórz po dwa zdania współrzędnie złożone każdego rodzaju (łączne, rozłączne, przeciwstawne, wynikowe).

Moje notatki

.....
.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

14. Zdanie podrzędnie złożone

Zdanie podrzędne nie może istnieć samodzielnie, ponieważ traci swój sens bez zdania nadrzędnego.

Zdania podrzędne odpowiadają na pytania, które wynikają ze zdania nadrzędnego.

- **Rodzaje zdań podrzędnie złożonych:**
- **Podmiotowe:** Odpowiadają na pytania: kto? Co? *Kto pyta, nie błądzi.*
- **Dopełnieniowe:** Odpowiadają na pytania przypadków zależnych (oprócz mianownika i wołacza). *Wiem, że to trudne.*
- **Okolicznikowe:** Określają okoliczności czynności wyrażonej w zdaniu nadrzędnym.
 - *gdzie?: Poszedłem tam, gdzie mnie wezwano.*
 - *kiedy?: Zrobię to, gdy będę miał czas.*
 - *jak?: Zrobił to tak, jak mu kazano.*
- **Przydawkowe:** Określają rzeczownik w zdaniu nadrzędnym.
 - Przykład: *Kupiłem książkę, która mnie zainteresowała.*

Zdania podrzędne są łączone ze zdaniami nadrzędnymi za pomocą spójników lub zaimków względnych

Do zapamiętania!

W zdaniach złożonych podrzędnie jedno zdanie składowe jest nadrzędne, a drugie podrzędne, czyli zależne od pierwszego.

Przykłady: *Wiem, że jutro będzie padać. (co wiemy?)*

Pójdę na spacer, jeśli pogoda będzie ładna. (pod jakim warunkiem pójdę na spacer?)

Zalecane ćwiczenia:

Określ rodzaj zdań podrzędnych w poniższych zdaniach:

- 1) Gdzie mieszkasz, tam pojadę.
- 2) Zrobię to, gdy będę miał czas.
- 3) Powiedział, że jest zmęczony.
- 4) Książka, którą czytam, jest interesująca.
- 5) Kto pyta, nie błądzi.

Moje notatki

.....

.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

15. Zdania wielokrotnie złożone

Zdanie składające się z co najmniej trzech zdań składowych, połączonych ze sobą za pomocą spójników współrzędnych lub podrzędnych.

Rodzaje zdań wielokrotnie złożonych:

- **Współrzędnie złożone:** zdania składowe są równorzędne względem siebie.
- **Podrzędnie złożone:** jedno ze zdań składowych jest nadrzędne, a pozostałe są podrzędne.
- **Mieszane:** Zawierają zarówno zdania współrzędnie, jak i podrzędnie złożone.

Przykłady zdań wielokrotnie złożonych:

- „Poszedłem do sklepu, kupiłem chleb i wróciłem do domu, gdzie zjadłem kolację.” (współrzędnie złożone)
- „Wiem, że jesteś zmęczony, ale musisz dokończyć pracę, zanim pójdziesz spać.” (podrzędnie złożone)
- „Kiedy pada deszcz, biorę parasol, bo nie chcę zmoknąć, a poza tym jest mi wtedy zimno.” (mieszane)

Do zapamiętania!

Jak analizować zdanie wielokrotnie złożone?

Podkreśl orzeczenia: znajdź wszystkie czasowniki w formie osobowej.

Oddziel zdania składowe: zaznacz granice między zdaniami składowymi.

Określ rodzaj zdań składowych: ustal zdanie główne i zdania podrzędne

Narysuj wykres: Przedstaw strukturę zdania za pomocą wykresu.

Zalecane ćwiczenia:

1) Dokonaj analizy zdań przykładowych na tej stronie.

Moje notatki

.....

.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

16. Interpunkcja w zdaniu złożonym

Interpunkcja w zdaniach złożonych zależy od rodzaju połączeń między zdaniami składowymi.

Zdania złożone współrzędnie:

Zazwyczaj nie stawiamy przecinka przed spójnikami *i*, *oraz*, *a*, albo, chyba że występują w zdaniu kolejny raz

"Pies szczekał i kot miauczał." *ale* „I pies szczekał, i kot miauczał.:

Zawsze stawiamy przecinek przed spójnikami przeciwstawnymi np. *ale* i wynikowymi: *dlatego*, *toteż*

Zdania złożone podrzędnie:

Zasadniczo oddzielamy przecinkiem zdanie podrzędne od nadrzędnego.

Przy zdaniu wtrąconym w zdanie nadrzędne, należy postawić dwa przecinki oddzielające to zdanie od zdania nadrzędnego: np. *Ten, kto pierwszy dobiegnie do mety, dostanie dodatkową nagrodę.*

Zdanie wielokrotnie złożone:

W zdaniach wielokrotnie złożonych stosujemy zasady interpunkcji dla zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych, w zależności od rodzaju połączeń między zdaniami składowymi.

Do zapamiętania!

Interpunkcja w zdaniach złożonych może zależeć od kontekstu.

W razie wątpliwości warto skonsultować się ze słownikiem lub poradnikiem językowym.

Analiza zdania, poprzez znalezienie orzeczeń i rozdzielenie zdań składowych, jest bardzo pomocna w prawidłowym postawieniu znaków interpunkcyjnych.

Zalecane ćwiczenia:

Dodatkowe ćwiczenia znajdziesz w Internecie.

Moje notatki

.....
.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

17. Imiesłowy równoważnik zdania

Konstrukcja składniowa, zastępująca zdanie podrzędne, w której zamiast orzeczenia (czasownika w formie osobowej) występuje imiesłów.

Rodzaje imiesłówów w równoważnikach zdań:

Imiesłów przysłówkowy współczesny: wyraża czynność równoczesną z czynnością zdania nadrzędnego (np. „idąc”, „czytając”), no. Idąc ulicą, spotkałem kolegę.

Imiesłów przysłówkowy uprzedni: wyraża czynność wcześniejszą niż czynność zdania nadrzędnego (np. „zrobiwszy”, „przeczytawszy”), np. „Zrobiwszy zakupy, wróciłem do domu.”

Przykłady imiesłowych równoważników zdań:

„Czytając książkę, zasnąłem.” (okolicznik czasu)

„Szedł, oglądając się za siebie.” (okolicznik sposobu)

Do zapamiętania!

Imiesłowy równoważnik zdania zawsze oddzielamy przecinkiem od zdania nadrzędnego.

Należy uważać, aby nie popełnić błędu logicznego, stosując imiesłowy równoważnik zdania, gdy podmioty zdań składowych są różne.

Jak przekształcić zdanie złożone na imiesłowy równoważnik zdania?

1. Znajdź zdanie podrzędne, które można zastąpić równoważnikiem.
2. Zastąp orzeczenie zdania podrzędnego odpowiednim imiesłowem przysłówkowym.
3. Upewnij się, że podmiot imiesłowego równoważnika zdania jest taki sam jak podmiot zdania nadrzędnego.

Moje notatki

.....

.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

18. Synonimy, antonimy, homonimy

Synonimy - wyrazy lub wyrażenia o zbliżonym lub identycznym znaczeniu.

- **Przykłady:** piękny – śliczny, uroczy, cudowny; dom – mieszkanie, budynek, lokum; samochód - auto, pojazd, bryka

Antonimy - wyrazy lub wyrażenia o przeciwnym znaczeniu.

- **Przykłady:** duży – mały; dobry – zły; ciepło - zimno

Homonimy - wyrazy o identycznej pisowni lub wymowie, ale różnym znaczeniu.

- **Przykłady:**
 - zamek (budowla obronna) – zamek (mechanizm zamykający)
 - pilot (osoba sterująca samolotem) - pilot (urządzenie do sterowania telewizorem)
 - morze (zbiornik wodny) - może (czasownik)

Przy homonimach ważna jest wymowa, a nie zapis.

Do zapamiętania!

Kontekst zdania często pomaga w rozróżnieniu znaczenia homonimów.

Słowniki synonimów i antonimów są bardzo przydatne w poszerzaniu słownictwa.

Moje notatki

.....

.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

19. Mowa zależna i niezależna

Mowa zależna i niezależna to dwa sposoby relacjonowania czyjejś wypowiedzi.

Mowa niezależna polega na dosłownym przytoczeniu czyjejś wypowiedzi, słowo w słowo. Stosowana jest w dialogach i cytatach.

Cechy charakterystyczne:

Użycie cudzysłowu, który oddziela przytaczane słowa od reszty tekstu.

Zachowanie oryginalnej formy wypowiedzi, w tym użytych słów i konstrukcji gramatycznych.

Przykłady: „Jutro pójde do sklepu” – powiedziała Anna.
„Nie chcę tam iść” – stwierdził Piotr.

Mowa zależna polega na przytoczeniu czyjejś wypowiedzi własnymi słowami, bez dosłownego cytowania. Służy do relacjonowania treści wypowiedzi, a nie jej dokładnego brzmienia.

Cechy charakterystyczne:

Brak cudzysłowu.

Zmiana formy gramatycznej, np. z pierwszej osoby na trzecią.

Często stosowanie spójnika „że”.

Zmiany czasu gramatycznego przy relacjonowaniu wypowiedzi z przeszłości.

Przykłady: Anna powiedziała, że jutro pójdzie do sklepu. Piotr stwierdził, że nie chce tam iść.

Do zapamiętania!

Mowa niezależna: cytat, dosłowne przytoczenie.

Mowa zależna: relacja, parafrazowanie.

W zależności od kontekstu i celu wypowiedzi, możemy stosować mowę niezależną lub zależną.

Moje notatki

.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

20. Rodzina wyrazów

Rodzina wyrazów to grupa wyrazów, które mają wspólny rdzeń, czyli pochodzą od jednego wyrazu podstawowego.

Cechy rodziny wyrazów:

Wspólny rdzeń: Rdzeń to najmniejsza, niepodzielna częśćka wyrazu, która niesie jego podstawowe znaczenie.

Powiązanie znaczeniowe: Wyrazy w rodzinie wyrazów odnoszą się do tego samego lub pokrewnego pojęcia.

Różnorodność form: Rodzina wyrazów może zawierać różne części mowy, np. rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, przysłówki.

Przykłady rodzin wyrazów:

- **Dom:** dom, domek, domowy, domownik, bezdomny, podomka.
- **Latać:** lot, lotnik, lotnisko, lotny, przelot, wylot.
- **Góra:** górski, górnik, pagórek, podgórze.
- **Uczyć:** uczeń, uczelnia, nauczyciel, nauka, nauczyć

Do zapamiętania!

W niektórych rodzinach wyrazów mogą występować oboczności w rdzeniu, czyli zmiany głosek. Na przykład w rodzinie wyrazów „woda” występują oboczności „o” : „ó” (woda : wód).

Nie wszystkie wyrazy, które brzmią podobnie, należą do tej samej rodziny wyrazów. Na przykład wyrazy „zamek” (budowla) i „zamek” (w drzwiach) nie należą do tej samej rodziny wyrazów, ponieważ mają różne rdzenie i różne znaczenia.

Zalecane ćwiczenia:

- 1) Zbuduj rodziny wyrazów od *dom* i *kupować*

Moje notatki

.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

21. Pisownia *nie* z różnymi częściami mowy

1. Rzeczowniki – łącznie, np. nieszczęście, niewiedza, nieobecność.

2. Czasowniki – oddzielnie, np. nie idę, nie rozumiem, nie chcę.

3. Przymiotniki

łącznie, jeśli tworzą one jedno pojęcie: niebieski, niedobry, nieszczęśliwy.

oddzielnie, jeśli podkreślamy zaprzeczenie: np. nie duży, ale mały; nie dobry, lecz zły.

4. Przysłówki:

łącznie, jeśli pochodzą od przymiotników: np. niedobrze, nieładnie, niespodziewanie.

oddzielnie, jeśli podkreślamy zaprzeczenie: np. nie teraz, nie tutaj, nie tak.

5. Imiesłowy

z imiesłowami przymiotnikowymi piszemy łącznie: np. niedoceniany, niepalący, niewykorzystany.

z imiesłowami przysłówkowymi piszemy oddzielnie: np. nie idąc, nie czekając, nie patrząc.

z imiesłowami czasownikowymi piszemy oddzielnie: np. nie zrobiony, nie napisany, nie przeczytany.

UWAGA Istnieją wyjątki od tych zasad.

Do zapamiętania!

Łącznie: rzeczowniki, przymiotniki (tworzące jedno pojęcie), przysłówki (od przymiotników), imiesłowy przymiotnikowe.

Oddzielnie: czasowniki, przymiotniki (podkreślenie zaprzeczenia), przysłówki (podkreślenie zaprzeczenia), imiesłowy przysłówkowe, imiesłowy czasownikowe.

Moje notatki

.....

.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

22. Przemówienie

Struktura przemówienia:

- **Wstęp:**
 - Przywitaj się z publicznością.
 - Przedstaw temat przemówienia.
 - Postaw tezę Twojego przemówienia.
- **Rozwinięcie:**
 - Przedstaw główne argumenty.
 - Użyj przykładów z lektur obowiązkowych, aby uwiarygodnić swoje tezy.
 - Zachowaj logiczny porządek, przechodząc płynnie między poszczególnymi punktami.
- **Zakończenie:**
 - Podsumuj najważniejsze punkty przemówienia.
 - Zakończ mocnym akcentem, który zapadnie w pamięć słuchaczy.
 - Możesz użyć wezwania do działania, jeśli to pasuje do tematu.

Pamiętaj o podziale tekstu na akapity.

Język i styl:

- Używaj języka literackiego.
- Stosuj środki stylistyczne, takie jak pytania retoryczne, metafory, porównania.
- Dbaj o poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną.

Moje notatki

.....

Do zapamiętania!

Dokładnie przeanalizuj temat zadany na egzaminie.

Używaj języka, który jest zrozumiały dla wszystkich, ale jednocześnie unikaj zbyt potocznego słownictwa.

Zalecane ćwiczenia:

1) Napisz przemówienia na tema:

Wpływ lektury książek na kształtowanie postaw i wartości.

Należy odwołać się do konkretnych bohaterów i sytuacji z lektur, aby pokazać, jak literatura może wpływać na nasze życie.

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

23. Opowiadanie

Planowanie:

Przed rozpoczęciem pisania stwórz krótki plan wydarzeń.

Określ, jakie będą główne punkty Twojej historii.

Zastanów się nad początkiem, rozwinięciem i zakończeniem opowiadania.

Struktura opowiadania:

Wstęp:

- Przedstaw bohaterów i miejsce akcji.
- Zaczynaj od interesującego zdarzenia lub opisu, który przyciągnie uwagę czytelnika.

Rozwinięcie:

- Rozwiń akcję, przedstawiając kolejne wydarzenia.
- Wprowadź punkt kulminacyjny, czyli moment największego napięcia.
- Użyj dialogów, opisów i charakterystyki bohaterów, aby urozmaicić opowiadanie.

Zakończenie:

- Rozwiąż akcję, wyjaśniając, co stało się z bohaterami.

Dialogi: Używaj dialogów,

Opisy: Używaj opisów, aby stworzyć atmosferę i wprowadzić czytelnika w świat przedstawiony.

Moje notatki

.....

Do zapamiętania!

Dokładnie przeczytaj polecenie i upewnij się, że rozumiesz, co masz napisać.

Zwróć uwagę na wszelkie wskazówki dotyczące tematu, bohaterów, miejsca akcji itp.

Zalecane ćwiczenia:

Napisz opowiadanie o spotkaniu z bohaterem wybranej lektury obowiązkowej, który przekonał Cię do czegoś ważnego.

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

24. Rozprawka

Określenie tezy lub hipotezy:

Teza to Twoje stanowisko, które będziesz udowadniać w rozprawce.

Hipoteza to przypuszczenie, które będziesz weryfikować.

Teza powinna być jasna i konkretna.

Planowanie:

Przed rozpoczęciem pisania stwórz plan rozprawki.

Określ, jakie argumenty będziesz przedstawiać na poparcie swojej tezy.

Struktura rozprawki:

Wstęp:

Wprowadź czytelnika w temat rozprawki.

Przedstaw tezę lub hipotezę.

Zaciekaw czytelnika, aby zachęcić go do dalszego czytania.

Rozwinięcie:

Przedstaw argumenty na poparcie swojej tezy.

Użyj przykładów, cytatów i danych, aby uwiarygodnić swoje argumenty.

Zachowaj logiczny porządek, przechodząc płynnie między poszczególnymi punktami.

Zakończenie:

Podsumuj najważniejsze argumenty.

Potwierdź tezę lub hipotezę.

Wyciągnij wnioski.

Język i styl:

Używaj języka formalnego i obiektywnego.

Unikaj powtórzeń i potocznego słownictwa.

Dbaj o poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną.

Do zapamiętania!

Dokładnie przeczytaj temat i upewnij się, że wiesz, co masz napisać.

Zastanów się nad problemem, który jest poruszany w temacie.

Zalecane ćwiczenia:

Napisz rozprawkę na temat: Motyw przyjaźni w literaturze.

Moje notatki

.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

25. Akademia Pana Kleksa

Zadania dotyczące tej lektury będą powiązane tylko z dołączonym fragmentem tekstu.

Autor: Jan Brzechwa

Fabula:

- Książka opowiada o przygodach dwunastoletniego Adasia Niezgódki, który trafia do niezwykłej akademii prowadzonej przez ekscentrycznego pana Kleksa.
- Akademia to magiczne miejsce, gdzie uczniowie uczą się nietypowych przedmiotów, takich jak kleksografia, przędzenie liter i leczenie chorych sprzętów.
- Pan Kleks rozwija u swoich uczniów wyobraźnię i kreatywność.

Bohaterowie:

- Pan Kleks (Ambroży Kleks): założyciel i profesor akademii, postać o nadzwyczajnych umiejętnościach.
- Adaś Niezgódka: główny bohater, jeden z uczniów akademii.
- Szpak Mateusz: uczony szpak, pomocnik pana Kleksa.
- Alojzy Bąbel: mechaniczny chłopiec, który stwarza problemy.

Cechy akademii:

- Do akademii przyjmowani są wyłącznie chłopcy o imionach zaczynających się na literę „A”.
- Akademię otacza mur z furtkami prowadzącymi do różnych bajek.
- W akademii panuje magiczna atmosfera, a nauka jest zabawą i przygodą.

Tematyka:

- Książka porusza tematykę dziecięcej wyobraźni, przyjaźni i kreatywności.
- To opowieść o niezwykłym świecie, w którym wszystko jest możliwe.

Do zapamiętania!

Pan Kleks (Ambroży Kleks): ekscentryczny i magiczny nauczyciel, założyciel akademii.

Adaś Niezgódka: jeden z uczniów akademii, główny narrator.

Szpak Mateusz: uczony ptak, pomocnik pana Kleksa.

Alojzy Bąbel: mechaniczny chłopiec, który stwarza problemy.

Książka promuje wyobraźnię, kreatywność i przyjaźń.

To opowieść o magicznym świecie, w którym wszystko jest możliwe.

Moje notatki

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

26. *Kajko i Kokosz. Szkoła latania.*

Zadania dotyczące tej lektury będą powiązane tylko z dołączonym fragmentem tekstu.

Komiks Janusza Christy

Fabula:

Komiks opowiada o przygodach dwóch słowiańskich wojów, Kajka i Kokosza, oraz ich kasztelana, Mirmiła.

Mirmił, zainspirowany opowieściami Hegemona, postanawia nauczyć się latać.

Wraz z Kajkiem i Kokoszem udaje się do Wyższej Szkoły Latania na Łysej Górze.

W międzyczasie Hegemon i jego zbójcerze knują intrygi, mające na celu zdobycie grodu Mirmiłowo.

Główni bohaterowie:

Kajko: Sprytny i odważny wojownik.

Kokosz: Silny, ale nieco naiwny przyjaciel Kajka.

Mirmił: Kasztelan Mirmiłowa, marzący o lataniu.

Hegemon: przywódca zbójcerzy, który pragnie zawładnąć Mirmiłowem.

Charakterystyczne elementy:

Humorystyczne przedstawienie słowiańskich legend i realiów.

Dynamiczna akcja i zabawne dialogi.

Tematyka:

Przyjaźń i lojalność. Walka dobra ze złem.

Moje notatki

.....
.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

Do zapamiętania!

Sekwencje obrazkowe

Dymki i ramki:

Wyrazy dźwiękonaśladowcze (onomatopeje)

Dynamika:

27. Opowieści z Narnii. Lew, czarownica i stara szafa.

Zadania dotyczące tej lektury będą powiązane tylko z dołączonym fragmentem tekstu.

"Lew, czarownica i stara szafa" to pierwsza część cyklu "Opowieści z Narnii" autorstwa C. S. Lewisa.

Fabula:

Opowiada o czwórce rodzeństwa Pevensie (Piotr, Zuzanna, Edmund i Łucja), którzy podczas II wojny światowej trafiają do domu profesora Kirke'a na angielskiej wsi.

Tam odkrywają magiczną szafę, która prowadzi do fantastycznej krainy Narnii.

Narnia jest krainą, w której zwierzęta mówią, a magia jest na porządku dziennym.

Kraina jest pod panowaniem złej Białej Czarownicy, która sprowadziła na nią wieczną zimę.

Dzieci, wspierane przez lwa Aslana, prawowitego władcę Narnii, stają do walki z Białą Czarownicą.

Główni bohaterowie:

Piotr, Zuzanna, Edmund i Łucja Pevensie: rodzeństwo, które trafia do Narnii.

Aslan: mądry i potężny lew, prawowity władca Narnii.

Biała Czarownica (Jadis): zła władczyni Narnii.

Pan Tumnus: faun który zaprzyjaźnia się z Łucją.

Moje notatki

.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

Do zapamiętania!**Kluczowe motywy:**

Walka dobra ze złem.

Odkupienie i przebaczenie.

Moc poświęcenia.

Wiara i nadzieja.

Magia i fantastyczny świat.

28. *Chłopcy z Placu Broni*

Zadania dotyczące tej lektury będą powiązane tylko z dołączonym fragmentem tekstu.

Powieść węgierskiego pisarza Ferencza Molnára,

Fabula:

Akcja rozgrywa się w Budapeszcie, na przełomie XIX i XX wieku.

Opowiada o dwóch grupach chłopców, którzy toczą walkę o tytułowy Plac Broni, będący ich miejscem zabaw i symbolem wolności.

Konflikt między "Chłopcami z Placu Broni" a "Czerwonoskórymi" staje się pretekstem do ukazania wartości takich jak przyjaźń, lojalność, odwaga i poświęcenie.

Główni bohaterowie:

Janosz Boka: przywódca Chłopców z Placu Broni, odważny i sprawiedliwy.

Ernest Nemeczek: najmłodszy i najślabszy z chłopców, ale najbardziej oddany sprawie.

Feri Acz: przywódca Czerwonoskórych, honorowy przeciwnik.

Dežo Gereb: Chłopiec który zdradza grupę z Placu Broni.

Do zapamiętania!

Najważniejsze motywy:

Walka o honor i godność.

Siła przyjaźni i lojalności.

Poświęcenie w imię wyższych wartości.

Dorastanie i kształtowanie charakteru.

Moje notatki

.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

29. *Hobbit, czyli tam i z powrotem*

Zadania dotyczące tej lektury będą powiązane tylko z dołączonym fragmentem tekstu.

Powieść fantasy autorstwa J.R.R. Tolkiena.

Fabula:

Opowiada o przygodach hobbita Bilba Bagginsa, który wyrusza w niezwykłą podróż wraz z trzynastoma krasnoludami i czarodziejem Gandalfem.

Celem wyprawy jest odzyskanie skarbu, który został zagarnięty przez smoka Smauga z Samotnej Góry.

Podczas podróży bohaterowie napotykają na wiele niebezpieczeństw, takich jak trolle, gobliny, wargowie i pająki.

Podczas podróży Bilbo znajduje magiczny pierścień.

Główni bohaterowie:

Bilbo Baggins: tytułowy hobbit, który przechodzi przemianę z domatora w odważnego podróżnika.

Gandalf: potężny czarodziej, który prowadzi drużynę.

Thorin Dębowa Tarcza: przywódca krasnoludów, który pragnie odzyskać swój skarb.

Smaug: potężny smok, który zagarnął skarb krasnoludów.

Moje notatki

.....

.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

Do zapamiętania!

Najważniejsze motywy:

Podróż jako metafora dorastania i odkrywania siebie.

Walka dobra ze złem.

Siła przyjaźni i lojalności.

Znaczenie odwagi i przewycięzania własnych słabości.

30. *Opowieść wigilijna*

Lektura obowiązuca w całości.

Powieść Karola Dickensa:

Tematyka:

Powieść opowiada o przemianie skąpego starca, Ebenezera Scrooge'a, który pod wpływem wizyt trzech duchów Bożego Narodzenia (Duch Minionych Świąt Bożego Narodzenia, Duch Obecnych Świąt Bożego Narodzenia i Duch Przyszłych Świąt Bożego Narodzenia) uświadamia sobie błędy swojego postępowania i odnajduje w sobie ludzkie uczucia.

Główny bohater:

Ebenezer Scrooge – skąpy, samotny i zgorzkniały starzec, który nie wierzy w magię świąt i gardzi ludźmi.

Duchy Bożego Narodzenia:

Duch Minionych Świąt Bożego Narodzenia – pokazuje Scrooge'owi jego przeszłość, w tym szczęśliwe chwile z dzieciństwa i młodości.

Duch Obecnych Świąt Bożego Narodzenia – ukazuje Scrooge'owi radość i ciepło świąt w domach innych ludzi, w tym u jego ubogiego pracownika, Boba Cratchita.

Duch Przyszłych Świąt Bożego Narodzenia – pokazuje Scrooge'owi konsekwencje jego czynów, oraz jego własną samotną śmierć.

Przesłanie:

Powieść niesie uniwersalne przesłanie o potrzebie miłości, dobroci i współczucia.

Podkreśla, że nigdy nie jest za późno na zmianę swojego życia i odnalezienie w sobie ludzkich uczuć.

Do zapamiętania!

Główne tematy powieści to:

Przemiana i odkupienie.

Znaczenie empatii i współczucia.

Znaczenie rodziny i relacji międzyludzkich.

Moje notatki

.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

31. Zemsta**Lektura obowiązująca w całości.**

Utwór Aleksandra Fredry:

Papkin: komiczny i przechwalający się szlachcic

Gatunek literacki: komedia

Fabula:

Akcja utworu toczy się wokół sporu dwóch sąsiadów, Cześnika Raptusiewicza i Rejenta Milczka, o mur graniczny.

Ich sąsiedzka waśń prowadzi do serii zabawnych intryg i konfliktów, które angażują również inne postacie.

Wątek miłosny: równolegle rozwija się wątek miłosny, gdzie Klara, bratanica Cześnika, i Wacław, syn Rejenta, potajemnie się kochają.

Zakończenie: komedia kończy się pojednaniem zwaśnionych sąsiadów i ślubem młodej pary.

Główni bohaterowie:

Cześnik Raptusiewicz: porywczy i gwałtowny szlachcic.

Rejent Milczek: cichy i przebiegły szlachcic.

Klara: bratanica Cześnika.

Wacław: syn Rejenta.

Do zapamiętania!**Tematyka i motywy:**

Szlacheckie wady i przywary.

Sąsiedzka zawiść i spory.

Intrygi i manipulacje.

Miłość i małżeństwo.

Pojednanie i przebaczenie.

Moje notatki

.....

.....

.....

.....

.....

Data:

To już umiem: TAK NIE

JESZCZE POWTÓRZĘ

32. *Kamienie na szaniec*

Lektura obowiązująca w całości.

Powieść Aleksandra Kamińskiego

Książka opowiada o losach grupy młodych harcerzy, członków Szarych Szeregów, którzy w czasie II wojny światowej angażują się w działalność konspiracyjną w okupowanej Warszawie.

Powieść Opisuje ich walkę z niemieckim okupantem, akcje sabotażowe, dywersyjne i ratunkowe. Przedstawia obraz młodzieży, która w obliczu wojny musiała przedwcześnie dorosnąć i podjąć trudne decyzje.

Główni bohaterowie:

Alek Dawidowski (Alek)

Jan Bytnar (Rudy)

Tadeusz Zawadzki (Zośka)

Do zapamiętania!

„Kamienie na szaniec” to powieść dokumentalna, oparta na autentycznych wydarzeniach.

Akcje opisane w książce:

Mały sabotaż (m. in. zrywanie flag, gazowanie kin)

Akcje dywersyjne (m. in. akcja pod Arsenalem)

Działalność informacyjna i kolportaż prasy podziemnej

Przesłanie:

Książka ukazuje postawy patriotyczne i heroiczne, godne naśladowania.

Podkreśla znaczenie przyjaźni, lojalności i odwagi w obliczu zagrożenia.

Moje notatki

.....
.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

33. *Dziady cz. II*

Lektura obowiązucająca w całości.

Dramat Adama Mickiewicza.

Geneza i kontekst:

Inspiracją dla Mickiewicza były ludowe wierzenia i obrzędy pogańskie, które łączył z elementami chrześcijaństwa.

Fabula i obrzęd:

Akcja rozgrywa się nocą w kaplicy cmentarnej, gdzie Guślarz prowadzi obrzędowi Dziadów.

Celem obrzędu jest przywołanie dusz czyśćcowych i ulżenie ich cierpieniom.

Podczas obrzędu pojawiają się duchy zmarłych, które opowiadają o swoich ziemskich doświadczeniach i prośbach.

Główne postacie i duchy:

Guślarz: przewodnik obrzędu, posiadający moc przywoływania duchów.

Chór wieśniaków: uczestnicy obrzędu, wspierający Guślarza.

Duchy:

Józio i Róża: duchy dzieci, które nie zaznały cierpienia.

Widmo złego pana: duch okrutnego dziedzica, który za życia krzywdził ludzi.

Dziewczyną Zosia, która nie zaznała miłości.

Widmo upiora, które pojawia się na końcu.

Moje notatki

.....

Data: To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

Do zapamiętania!

Moralne przesłanie: utwór podkreśla znaczenie moralnego postępowania i odpowiedzialności za swoje czyny.

Ludowe wierzenia: utwór ukazuje bogactwo ludowej kultury i wiary.

Motyw winy i kary.

34. *Mały książę*

Lektura obowiązucająca w całości.

Autor: Antoine’a de Saint-Exupéry’ego:

Tematyka:

„Mały Książę” to uniwersalna opowieść o przyjaźni, miłości, dorastaniu i odkrywaniu samego siebie.

Główni bohaterowie:

Mały Książę: mieszkaniec asteroidy B-612, który wyrusza w podróż, aby poznać świat.

Pilot: narrator i jeden z głównych bohaterów, który spotyka Małego Księcia na Saharze.

Róża: kapryśna, ale kochana przez Małego Księcia.

Lis: uczy Małego Księcia o istocie przyjaźni.

Symbolika:

Każda planeta odwiedzana przez Małego Księcia symbolizuje różne aspekty ludzkiej natury i wady dorosłych.

Róża symbolizuje miłość i odpowiedzialność.

Lis symbolizuje przyjaźń i więź.

„Dobrze widzi się tylko sercem. Najważniejsze jest niewidoczne dla oczu”.

Do zapamiętania!

Książka porusza tematy takie jak:

Znaczenie przyjaźni i miłości.

Krytyka dorosłych i ich świata.

Poszukiwanie sensu życia.

Odpowiedzialność za drugiego człowieka.

Przesłanie:

Moje notatki

.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

35. *Balladyna*

Lektura obowiązująca w całości.

Dramat Juliusza Słowackiego:

Tematyka:

„Balladyna” to romantyczny dramat, który porusza uniwersalne tematy, takie jak żądza władzy, zbrodnia, kara i moralne konsekwencje wyborów.

Utwór jest studium psychologicznym kobiety, która w pogoni za władzą dopuszcza się kolejnych zbrodni.

Dramat zawiera elementy fantastyczne, ludowe i baśniowe, co nadaje mu wyjątkowy klimat.

Główni bohaterowie:

Balladyna: tytułowa bohaterka, ambitna i bezwzględna kobieta, dążąca do władzy.

Alina: siostra Balladyny, niewinna i dobra.

Kirkor: rycerz, który poślubia Balladynę.

Goplana: nimfa, królowa jeziora Gopło, ingerująca w ludzkie sprawy.

Fon Kostryń: kochanek Balladyny.

Fabula:

Akcja dramatu rozgrywa się w baśniowej krainie nad jeziorem Gopło.

Balladyna, kierowana żądzą władzy, zabija swoją siostrę Alinę podczas konkursu zbierania malin, aby poślubić Kirkora.

Po ślubie Balladyna kontynuuje swoją zbrodniczą drogę, eliminując kolejnych przeciwników.

Ostatecznie Balladyna ponosi karę za swoje zbrodnie, ginąc od uderzenia pioruna.

Do zapamiętania!

„Balladyna” to ostrzeżenie przed zgubnymi skutkami żądzy władzy i braku moralności.

Utwór ukazuje, że zbrodnia zawsze niesie za sobą karę.

Podkreśla, że natura ludzka może być skłonna do zła.

Symbolika:

- Maliny: symbol niewinności i rywalizacji.
- Jezioro Gopło: miejsce magiczne, symbolizujące siły natury i los.
- Korona: symbol władzy, której Balladyna tak pragnie.
- Piorun: symbol kary boskiej, która dosięga Balladynę.

Moje notatki

.....

.....

.....

.....

Data:

To już umiem:

TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

36. Jan Kochanowski, wybrane fraszki i pieśni

Lektura obowiązująca w całości.

Jan Kochanowski to najważniejszy poeta renesansu.

Fraszki Kochanowskiego:

Fraszka to krótki utwór liryczny o żartobliwym lub refleksyjnym charakterze.

Tematyka:

życie codzienne, obyczaje
refleksje filozoficzne
miłość, przyjaźń
natura

Przykłady fraszek:

„O żywocie ludzkim”
„Na dom w Czarnolesie”
„O doktorze Hiszpanie”

Fraszki Kochanowskiego cechuje zwięzłość, dowcip i bogactwo języka.

Do zapamiętania!

Przeczytaj kilka fraszek i pieśni Kochanowskiego, aby zapoznać się z jego stylem i tematyką.

Zwróć uwagę na motywy i symbole pojawiające się w jego utworach.

Pieśni Kochanowskiego:

Pieśni to liryczne utwory o różnorodnej tematyce, często o charakterze filozoficznym lub religijnym.

Tematyka:

refleksje nad życiem i przemijaniem
pochwała cnoty i umiaru
religia i wiara

Moje notatki

.....
.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

37. Jan Kochanowski, *Tren VII i Tren VIII***Lektura obowiązuująca w całości.****Tren VII**

Utwór skupia się na opisie *ochędóstwa* Urszulki, czyli jej ubranek i przedmiotów. Bohater liryczny (ojciec) z bólem patrzy na te pamiątki, które miały być związane z jej ślubem, a teraz stają się symbolem żałoby.

Dominuje żal, rozpacz i poczucie niespełnienia. Przedmioty codziennego użytku stają się źródłem cierpienia, ponieważ przypominają o utraconym dziecku i niezrealizowanych planach.

Ubranka Urszulki symbolizują jej utracone życie, niewinność i radość, która odeszła wraz z nią. Kontrast między ślubem a pogrzebem podkreśla tragizm sytuacji.

Do zapamiętania!

Treny VII i VIII stanowią przejmujący obraz ojcowskiego bólu po stracie dziecka.

Oba treny koncentrują się na opisie konkretnych przedmiotów i przestrzeni (ubranka, dom), które stają się nośnikami głębokich emocji.

Kochanowski ukazuje, jak śmierć dziecka burzy naturalny porządek rzeczy i napełnia życie rodzica cierpieniem i pustką.

Utwory te poruszają uniwersalne tematy żałoby, straty i kruchości ludzkiego życia.

Tren VIII

Opisuje pustkę i ból, jakie zapanowały w domu po śmierci Urszulki. Bohater liryczny wspomina radosną obecność dziecka i kontrastuje ją z obecną ciszą i smutkiem.

Dom, który wcześniej był pełen życia, teraz wydaje się obcy i pusty.

Dom symbolizuje rodzinne ciepło i szczęście, które zostały zniszczone przez śmierć dziecka. Pustka w domu odzwierciedla pustkę w sercu ojca.

Moje notatki

.....

.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

38. *Reduta Ordona*

Lektura obowiązująca w całości.

Autor: Adam Mickiewicz

Rodzaj literacki: Liryka

Gatunek literacki: Poemat epicki
(fragment)

Tematyka: Obrona Warszawy w 1831 roku, a konkretnie bohaterska śmierć Juliana Ordona, dowódcy baterii artylerii. Utwór gloryfikuje poświęcenie i heroizm w walce za ojczyznę.

Bohaterowie:

Julian Ordon: Historyczna postać, idealizowany przez Mickiewicza jako symbol patriotyzmu i poświęcenia. W rzeczywistości Ordon przeżył wybuch reduty.

Narrator: Przedstawiony jako naoczny świadek wydarzeń, co zwiększa autentyczność opowieści (adiutant)

Streszczenie: Utwór opisuje dramatyczną obronę tytułowej reduty podczas powstania listopadowego. Polacy, mimo przewagi wroga, walczą z determinacją. W obliczu nieuchronnej klęski Ordon wysadza redutę, grzebiąc siebie i wielu Rosjan.

Moje notatki

.....
.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

Do zapamiętania!

Jak znaleźć orzeczenie w zdaniu:

Zadaj pytania: co robi? co się z nim dzieje?
w jakim jest stanie?
Odpowiedź na te pytania to orzeczenie.

39. Świtezianka

Lektura obowiązująca w całości.

Autor: Adam Mickiewicz

Rodzaj literacki: Liryka

Gatunek literacki: Ballada

Tematyka: Wierna miłość, zdrada i kara. Ballada opowiada o tajemniczej dziewczynie z jeziora Świteż, która wystawia na próbę wierność swojego kochanka.

Streszczenie: Strzelec i dziewczyna spotykają się potajemnie nad brzegiem jeziora Świteż. Strzelec przysięga jej miłość i wierność, ale gdy dziewczyna znika, podąża za nią inna piękna kobieta. Strzelec łamie przysięgę. Okazuje się, że tajemnicza kochanka to Świtezianka, która ukarała niewiernego kochanka.

Bohaterowie:

- **Świtezianka:** Nimfa wodna, strażniczka moralności, uosobienie tajemniczości i sprawiedliwości.
- **Strzelec:** Młody mężczyzna, który nie potrafi dochować wierności. Jest symbolem ludzkiej słabości i skłonności do zdrady.

Do zapamiętania!

Symbolika i motywy:

Jezioro Świteż: Symbol tajemniczości, niebezpieczeństwa i nadprzyrodzonych sił.

Przysięga: Symbol zobowiązania i wierności. Złamanie przysięgi pociąga za sobą karę.

Wierność i zdrada: główny motyw utworu. Ballada przestrzega przed zdradą i podkreśla znaczenie dochowania wierności.

Kara: Nieuchronność kary za złamanie zasad moralnych. Świtezianka wymierza sprawiedliwość, co podkreśla moralizatorski charakter ballady.

Moje notatki

.....

.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

40. *Pan Tadeusz* – ks. I, II, IV, X, XI, XII

Lektura obowiązująca w całości.

Autor: Adam Mickiewicz

Rodzaj literacki: Epika

Gatunek literacki: Powieść poetycka, epopeja narodowa

Czas i miejsce akcji: Akcja utworu rozgrywa się na Litwie (okolice Soplicowa) w 1811 i 1812 roku, czyli w czasach poprzedzających inwazję Napoleona na Rosję.

Główni bohaterowie:

- **Tadeusz Soplica:** Młody szlachcic, tytułowy bohater, zakochany w Zosi.
- **Zosia:** Młoda dziewczyna, wychowanka Telimeny, przeznaczona na żonę dla Tadeusza.
- **Jacek Soplica (ksiądz Robak):** Brat Sędziego, ojciec Tadeusza, postać skomplikowana i dynamiczna, przechodzi przemianę.
- **Sędzia Soplica:** Brat Jacka, opiekun Tadeusza, uosobienie tradycyjnej polskiej gościnności.
- **Telimena:** Daleka krewna Sopliców, kobieta światowa, kokietka.
- **Hrabia:** Romantyczny entuzjasta, sąsiad Sopliców, spór o zamek.

Do zapamiętania!

Ważne motywy i wątki:

Spór o zamek: Konflikt między Soplicami a Hrabią, symbolizujący spory szlacheckie.

Miłość: Miłość Tadeusza i Zosi

Przemiana bohatera: Przemiana Jacka Soplicy, który z awanturnika staje się patriotą i pokutnikiem.

Patriotyzm: Przygotowania do walki z Rosją u boku Napoleona, nadzieje na odzyskanie niepodległości.

Tradycja i obyczaje: Opisy polskiej gościnności, polowań, uczt, sejmików szlacheckich.

Moje notatki

.....

.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

41. Artysta**Lektura obowiązująca w całości.****Autor:** Sławomir Mrożek**Rodzaj literacki:** Epika**Gatunek literacki:** Opowiadanie, satyra

Tematyka: Utwór satyrycznie przedstawia los artysty i jego relacje ze społeczeństwem. Opowiada o poszukiwaniu uznania i akceptacji, a także o kompromisach, na jakie gotów jest pójść człowiek, by osiągnąć swój cel.

Streszczenie: Opowiadanie przedstawia historię osła, który pragnie zostać artystą. W tym celu opuszcza wieś i udaje się do miasta, gdzie napotyka różne trudności i musi stawić czoła niezrozumieniu ze strony społeczeństwa. Ostatecznie udaje mu się osiągnąć sukces, ale za cenę rezygnacji z własnej tożsamości i przyjęcia roli, która jest mu narzucona.

Bohaterowie:

- **Osiół:** Główny bohater, symbolizuje artystę, który pragnie uznania i akceptacji.
- **Dyrektor Cyrku:** Przedstawiciel świata sztuki, który dyktuje warunki i decyduje o tym, co jest wartościowe.

Do zapamiętania!

Utwór porusza problem źle rozumianej ambicji.

Moje notatki

.....

.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

42. Latarnik

Lektura obowiązująca w całości.

Autor: Henryk Sienkiewicz

Rodzaj literacki: Epika

Gatunek literacki: Nowela

Tematyka: Nowela opowiada o losach polskiego emigranta, który po wielu tułaczkach otrzymuje posadę latarnika. Praca ta staje się dla niego szansą na wyciszenie i odpoczynek. Tęsknota za ojczyzną okazuje się jednak silniejsza.

Streszczenie: Skawiński, Polak, który po wielu latach tułaczki po świecie szuka spokoju, otrzymuje pracę latarnika na bezludnej wyspie niedaleko Aspinwall. Jego spokojne życie przerywa przesyłka z polskimi książkami. Lektura "Pana Tadeusza" wywołuje u niego tak silną nostalgię, że zaniedbuje on swoje obowiązki, przez co traci posadę.

Znaczenie utworu: "Latarnik" to nowela o tęsknocie za ojczyzną, o sile polskiej kultury i o poszukiwaniu swojego miejsca na świecie. Utwór ten ma wymowę patriotyczną i podkreśla znaczenie tożsamości narodowej.

Do zapamiętania!

SSymbolika i motywy:

LLatarnia: Symbolizuje samotność, izolację, ale także nadzieję i powrót do normalności.

KKsiążka: Symbolizuje kontakt z ojczyzną, kulturą i językiem polskim.

TTęsknota za ojczyzną: Główny motyw utworu, ukazujący siłę patriotyzmu i przywiązania do kraju.

Moje notatki

.....

.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

43. *Quo vadis*

Lektura obowiązująca w całości.

Autor: Henryk Sienkiewicz

Rodzaj literacki: Epika

Gatunek literacki: Powieść historyczna

Tematyka: Powieść osadzona w starożytnym Rzymie za panowania Nerona. Przedstawia prześladowania chrześcijan, konflikt między chrześcijaństwem a pogaństwem oraz miłość na tle historycznych wydarzeń.

Streszczenie: Marek Winicjusz, rzymski patrycjusz, zakochuje się w Ligii, chrześcijance. Na drodze do ich szczęścia stają jednak różnice religijne, intrygi Nerona i prześladowania wyznawców Chrystusa. Powieść ukazuje obraz Rzymu za czasów Nerona, pożar miasta, prześladowania chrześcijan i ich męczeńską śmierć.

Główni bohaterowie:

- **Marek Winicjusz:** Rzymski patrycjusz, zakochany w Ligii.
- **Ligia:** Chrześcijanka, obiekt uczuć Winicjusza.
- **Petroniusz:** Arbiter elegantiarum, wuj Winicjusza, postać mądra i cyniczna.
- **Neron:** Cesarz, okrutny i żądny władzy.
- **Chilon Chilonides:** Grek, szpieg, postać negatywna, symbolizuje zepsucie moralne.
- **Apostoł Piotr:** Jeden z głównych apostołów chrześcijaństwa.

Moje notatki

.....

.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

Do zapamiętania!

Symbolika i motywy:

Rzym: Symbol zepsucia, okrucieństwa i upadku moralnego.

Chrześcijaństwo: Symbolizuje miłość, pokorę, wiarę i nadzieję.

Miłość: Siła zdolna przemienić człowieka.

Przemiana: Nawrócenie Winicjusza i przemiana innych postaci pod wpływem chrześcijaństwa.

Walka dobra ze złem: Konflikt między chrześcijaństwem a pogaństwem.

44. Syzyfowe prace

Lektura obowiązująca w całości.

Autor: Stefan Żeromski

Rodzaj literacki: Epika

Gatunek literacki: Powieść

Tematyka: Powieść opowiada o rusyfikacji polskiej młodzieży w zaborze rosyjskim w XIX wieku. Tytułowe "syzyfowe prace" to bezskuteczne działania zaborcy, mające na celu zniszczenie polskiej tożsamości narodowej.

Streszczenie: Powieść przedstawia losy grupy uczniów gimnazjum w Klerykowie, poddawanych brutalnej rusyfikacji. Bohaterowie buntują się przeciwko zaborcy, angażując się w działalność konspiracyjną i samokształceniową. Utwór ukazuje proces budzenia się świadomości narodowej młodzieży i jej walkę o zachowanie polskości.

Główni bohaterowie:

- **Marcin Borowicz:** Główny bohater, uczeń gimnazjum, który przechodzi proces rusyfikacji, a następnie odzyskuje tożsamość narodową.
- **Andrzej Radek:** Uczeń ze wsi, który dzięki uporowi i talentowi zdobywa wykształcenie i staje się symbolem walki o polskość.
- **Bernard Zygiel:** Uczeń, który wywiera duży wpływ na postawy patriotyczne innych bohaterów.

Moje notatki

.....
.....

Data:

To już umiem: TAK NIE JESZCZE POWTÓRZĘ

Do zapamiętania!

Symbolika i motywy:

Syzyfowe prace: Symbol bezskutecznych, ale nieustannych działań zaborcy, mających na celu zniszczenie polskiej kultury i tożsamości narodowej.

Szkoła: Miejsce indoktrynacji i rusyfikacji, ale także przestrzeń, w której rodzi się opór i walka o polskość.

Język polski: Symbol tożsamości narodowej, zagrożony przez rusyfikację.

Literatura polska: Źródło wiedzy o historii i kulturze narodu, podtrzymujące ducha patriotyzmu.

45. *Przed egzaminem*

Jeżeli dotarłeś do tej strony pozostało Ci tylko poćwiczyć na dostępnych w Internecie lub wydawnictwach książkowych przykładowych arkuszach egzaminacyjnych.

A na koniec?

Z całego serca życzę Ci powodzenia na egzaminie ósmoklasisty!

Pamiętaj, że dałeś z siebie wszystko, a teraz nadszedł czas, aby pokazać swoją wiedzę i umiejętności.

Trzymam za Ciebie kciuki i wierzę w Twój sukces!